

*L*ALLA
TETUAN
PORTA *de*
*S*ANT *L*RANCE*S*C

LLIBRET EXPLICATIU
DOSMILSETZE

LLIBRET EXPLICATIU 2016

FALLA TETUAN
PORTA DE
SAN FRANCESC

EDITA

Llibre editat per l'Associació Cultural Falla Tetuan Porta de Sant Francesc

Idea original i projecte gràfic: La comissió.

Disseny de coberta: La comissió.

Aportacions literàries: David Gil Tormo, Maria Guerola, Sonia García, Francesc J. Vila, José Manuel Benet Vicedo, Manolo Blanco Sancho, Pepe Almendros, Pere Noguera López, Pepe Martinez Mollà.

Esbossos i asrtista faller: Manolo Blanco i Climent.

Gestió publicitat: La comissió.

Explicació del monument: José Ramón Cerdá.

Agraïments: José Luis Mollà.

Impressió: Gràfiques Herrero S.L.

SUMARI

3 Salutació Junta Gestora 2016.

4-5 President Infantil, Pablo Sanchez i Terol

6-7 Fallera Major Infantil, Leyre Blanco i Naval.

8-9 Fallera Major, Noelia López i Pérez.

10-11 Comissió i comissió infantil

12-13 Falla gran.

14-15 Falla infantil.

16 Programa d'actes.

17-26 Articles.

El present llibre s'ha presentat al Concurs de Llibrets de Falles, Premi a millor coberta

La falla Tetuan Porta de Sant Francesc no s'identifica necessàriament amb el contingut dels articles dels seus col·laboradors.

Cap d'aquesta publicació no pot ser reproduïda com a emmagatzemada o transmesa, de cap manera ni per cap mitjà, sense l'autorització prèvia i escrita de l'editor, tret de les citacions en revistes, diaris, llibrets o web si s'esmenta la procedència.

SALUTACIÓ JUNTA GESTORA 2016

Benvinguts fallers, amics i veïns,
Ja s'apropa la primavera i en companyia de ella la setmana més important per a tots els fallers, les falles.
Ha arribat el moment de gaudir de la nostra festa i de tot l'esforç i treball realitzat en aquest any.

Des d'ací els membres de junta gestora, volem agrair a la nostra comissió que dia a dia fa possible que aquesta falla seguisca endavant, ja que encara que siguem poquets estem molt orgullosos d'ells, doncs sempre estan en ganes de treballar i de formar una gran família fallera.

Donem les gràcies per confiar amb nosaltres i animem a tots el ciutadans a participar amb nosaltres d'aquesta festa. Que isquen al carrer per gaudir dels monuments i de tots els actes fallers.

Finalment agraiem a tots els veïns i comerciants que col·laboren perquè aquest llibret arribe a tots.
Moltes gràcies!!

Pepe, Xarli i Empar

Entrevista al president infantil **Pablo**.

*Per aquells que no et coneguen, conta'ns qui eres: a quin col·legi vas, a quin curs, assignatures preferides...
Hola, em diuen Pablo, tinc 13 anys i vaig al col·legi "Nuestra Señora de la Seo (Les Dominiques)". Vaig a 1er de ESO. Les meues assignatures preferides són: educació física i socials.*

Des de quan eres faller?

Desde que tenia 1 any soc faller d'aquesta comissió.

Què es per a tu ser President Infantil de la teua comissió?

Per a mi es un gran orgull representar a la meua comissió.

T'agradaria algun dia arribar a ser President de la comissió?

SÍ, a mi em faria molta il·lusió.

Com defineixes les falles?

És un mon on hi ha molta festa, on t'ho passes de meravella.

Quin es l'acte que més gaudeixes de la setmana fallera?

L'acte que més gaudisc és l'entrega de premis.

Has fet amistat en presidents d'altres comissions?

Siiiiiii!!!!!! He fet molta amistat en Hugo de Ferro, Marc de Abu, Josevi de JRJ, Ferran de Sant Feliu, en Hugo de Corts i en Fran de Raval. Però en la resta també em duc molt bé.

Junt amb Leyre, has representat a la falla en diverses oca-

sions. Quin es l'acte que més recordes i que més bé ho passareu?

Jo recorde molt la entrega de premis.

T'agrada vestir-te de faller?

Sí que m'agrada molt tot i que després no puga sentar-me molt be jajaja.

Com és la falla Tetuan Porta de Sant Francesc per a tu?

Per a mí la falla Tetuan Porta de Sant Francesc és una gran família. i pots contar amb ella per el que siga.

Com animaries a xiquets i xiquetes de Xàtiva per a que s'apuntaren a la nostra falla?

Digen-lis que aci ho passarien d'alló més bé i que som tots una gran família

Per acabar...

Una Pel·lícula: Gru, mi villano favorito

Un color: Taronja

Menjar preferit: Pizza

Un hoble: El futbol

Una data inoblidable: 5 de gener, el meu cumple

Xuxes o petardos? petardos!!!!!!

President Infantil 2016
Pablo Sanchez i Terol

Entrevista a la nostra Fallera Major Infantil

Leyre va a “La Bola”, les seues assignatures preferides son matemàtiques i naturals, i de major voldria ser cirugiana pediàtrica.

Junt a Pablo, has representat moltíssimes vegades a la falla, has estat en quasi tots els actes, i ara ja per fi com a fallera Major Infantil. Què canvia??

Doncs que ara eres reconeguda oficialment, tens la banda, la teua presentació, l'honor de cremar la falla...

Què es el que més i el que menys t'agrada de les falles?

Crec que no tinc algun acte que destacar perquè tots són únics, però sí que trobe a faltar les mascletades.

I que es el que més t'agrada de la teua comissió?

La germanor que té, som com una gran família i sempre preocupats per a que als infantils no els falte de res.

Eres de les que pateixen quan et fan el monyo de fallera, o no sols donar massa feina?

No, la veritat es que m'agrada quant me'l fan.

Que ens pots contar de Pablo, alguna cosa que no sapiguem?

Que al principi es un poc vergonyós, però quan es solta ens heu passem molt bé.

I que ens pots dir de Noelia?

Es una persona molt important per a mí, ja que aquest any el compartiré amb ella, i estic ben segura de que al seu costat no em faltará de res.

A l'igual que Noelia, vens de família fallera.

Quins consells et donen?

Que ho gaudisca al màxim, que sols es un any i passa molt ràpid.

Quin es el dia que més gaudeixes com a fallera?

Amb quin acte et quedes?

Crec que el que més vaig a gaudir serà l'entrega de premis, perquè a mí m'agrada estar tot el dia vestida. Amb l'acte que em quede de moment es la presentació.

Quan tot passe, quin creus que serà el moment que més recordaràs?

Els recordaré tots però el que més estic segura serà la cremà.

Creus que repetiràs com a fallera Major d'ací uns anys?

Sí, sense dubtar-ho.

A quí li dedicaries unes paraules?

A la meua família per ajudar-me en tot i a la comissió perquè també formen una gran part d'aquest somni.

Un desig per a les falles del 2016

Passar-ho d'allò mes bé i que no ens ploga.

Per acabar...

Eres de Castells o de mascletades?

Mascletades

Xurros o bunyols?

Xurros

Vestit del segle XVII, o de farolet?

Farolet

T'agrada mes l'ofrena, o Sant Josep?

Sant Josep

Una Pel·lícula:

Tres metros sobre el cielo

Un color:

El verd

Menjar preferit:

La paella

Un hobbie:

El Voley

Una data inoblidable:

El dia que em van dir que anava a ser FMI, 15/5/15

Xuxes o petardos?

Les dos coses

Fallera Major Infantil 2016
Leyre Blanco i Naval

Entrevista a la nostra Fallera Major

Noelia, té 24 anys, ha estudiat "educació social i magisteri de primària especialista en educació física". Actualment treballa al centre d'acollida de menors ací a Xàtiva. A més, dona suport algunes horetes al negoci familiar.

Defineix-te amb 3 paraules
Alegre, sincera i amb caràcter.

Per què decides ser fallera major aquest any?

Com tota fallera de sentiment tenia el desig de ser algun dia fallera major de la meua comissió. Vinc d'una família molt fallera, ma mare ha sigut dues vegades fallera major, també ha format part de la junta gestora de la comissió; ser fallera major era algo que no podia faltar com a propòsit a la meua vida, arribar a ser la màxima representant d'aquesta comissió.

Doncs bé, perquè aquest any? Jo volia ser fallera major sols si Leyre podia ser infantil amb mi, i aquest any era el nostre. A més es un any molt important, ja que Pablo volia ser també amb nosaltres, a més la meua parella forma part de la junta gestora.

A dia d'avui ja són molts els moments que has viscut amb Leyre i Pablo, alguna anècdota que contar-nos?

La veritat és que tant Pablo com Leyre són uns xiquets molt divertits i formem un gran equip. Cada dia junts és una aventura viscuda i una nova anècdota per recordar.

I que ens dius de la Junta Gestora?

Grans persones que sé que estaran amb mi a cada moment per al que siga necessari. Empar des de la seua maduresa i experiència sabrà fer-ho tot el millor possible per fer que siguen unes grans falles per a nosaltres. Carlos és com jo, un veterà a la comissió, ens coneguem de fa molts anys i amb ell he compartit grans moments i mil i una històries. I Pepe, ell serà qui més viurà aquest any amb mi, ja que aguantarà també els meus nervis a casa.

Aprofite l'ocasió per donar-los les gràcies als 3 per tot el que fan.

Què és el que mes recordes del teu any com a fallera major infantil? I què voldries que es repetira exactament igual?

El 2001, recorde que va ser un any perfecte, actes, moments i gent meravellosa al meu voltant, tant dins de la comissió, com fora, familiars i amics, i també a les diver-

ses comissions de la ciutat; sí, em referisc a les altres falleres majors. Quan vaig ser infantil vam fer gran amistat totes i aquest any se que serà igual o més si cap.

Si et donaren l'oportunitat, canviaries alguna cosa d'algun acte faller?

La data de la cavalcada del ninot, m'agradaria que fora més propera a les dates falleres.

A qui li dediques aquest any?

Tinc moltes persones a qui m'agradaria dedicar aquest any, familiars, amics... Però sense cap dubte, aquest any li'l dedique a ma mare. Ella és qui més il·lusionada està; qui viu amb més intensitat tot amb mi i qui més suport em dona a cada moment, a cada decisió que he de prendre, ja que ella té moltíssima experiència. Està pendent de mi i de cada detall per a que no falte de res en aquest que és el meu any.

Com definiries la teua falla?

La meua falla es més que una comissió, és una gran família. Som pocs, però bons. Sent una de les falles més antigues de la ciutat, any rere any els fallers lluitem per seguir endavant, gaudint dels bons moments i superant aquells més difícils. Sempre units, buscant un mateix fi.

Conta'ns un moment de la teua vida com a fallera que mai oblidaràs

Després de tants anys vivint les falles des de dins (tota la meua vida), tinc molts i molts moments per recordar, però si he de destacar sols un, ens remontem a l'any 1998, quan la meua mare va ser fallera major de la comissió per segona vegada. Ella estava embarassada del meu germanet i els metges li recomanaren fer repòs ja que el seu embaràs estava passant uns moments complicats i sofria el risc de perdre'l. Aleshores, el dia de l'ofrena de flors a la Verge, en representació seua, amb llàgrimes als ulls i amb grans aplaudiments, digueren el meu nom per fer l'entrega del seu ramell. Va ser un moment molt emotiu i que hui puc recordar amb orgull junt als meus pares i el meu germà.

Un desig per a les falles del 2016

Que siguen perfectes i més que inoblidables.

Per acabar...

•**Eres de Castells o de mascletades?** Els castells és cert que tenen gran il·luminació i colorit, però on estiga una bona mascletada, amb el seu soroll, tremolor i olor a pólvora, no hi pot haver comparació.

•**Xurros o bunyols?**Bunyols, sempre bunyols.

•**Vestit del segle XVIII, o de "farolet"?**Opine que cada vestit te el seu moment per ser lluit.

•**Fallera de nit, o de dia?**De sentiment, hi ha que viure cada moment, les falles son 5 dies i hi ha que viure'ls al màxim.

•**T'agrada mes l'ofrena, o Sant Josep?** L'ofrena es un acte bonic, es molt emotiu fer entrega de les flors a la Verge, però no podem oblidar que San Josep és un acte que sols ací tenim la sort de poder gaudir-lo.

•**Una Pel·lícula:** El diari de Noa.

•**Un color:** El rosa.

•**Un lloc:** L'ermita de Sant Ana, per les seues vistes de Xàtiva.

•**Menjar preferit:** Arròs al forn

•**Una data inolvidable:** 01-10-1999, el dia que va nàixer el meu germà.

Noelia de bell somris

*Noelia de bell somris
seràs la fallera major somiada
perquè molts anys han teixit
la il·lusió tan desitjada.*

*Ofrenar-te uns versos voldria
al dictat del meu cor escrits
que d'afecte un present seria
propi del teu encis.*

*Eres de natural bellesa
aroma de primavera.
Seràs del cel un regal
joia de la festa fallera.*

*Les jornades de març passaran
radiants de felicitat
i sempre present tindràs
el record tendre i apassionat.*

*Intensament viu la festa.
Assaboreix el fugaç moment,
atresora la rialla als llavis
ja que com la mascletà te acabament.*

*Ara junt a Pepe el somni s'ha
complert
i en el vostre cert llarg camí
les falles d'enguany
no cauran mai en l'oblit.*

Fallera Major 2016
Noelia López i Pérez

FALLERA MAJOR 2016
NOELIA LÓPEZ PÉREZ

JUNTA GESTORA

EMPAR BLANCO CLIMENT
CARLOS VILA BENAVENT
PEPE ALMENDROS GUITART

SECRETARIES

MARINA MARTIN LLINARES
MARIA ESPLUGUES ARGENTE

DELEGADA DEL LLIBRET

RAQUEL CERDÀ SUÑER

DELEGAT DE CAVALCADES

RAFA CALVO PASTOR
HECTOR GARGALLO GARCIA

DELEGAT DE CASAL

DAVID GIL TORMO

DELEGAT DE LOTERIES

ENRIQUE ESPLUGUES PASTOR

DELEGADES INFANTILS

CRISTINA NAVARRO ALIAGA
SONIA GARCÍA SABATER

DELEGADA DE PRESENTACIO

MARIA GUEROLA MARTINEZ

RECOMPENSA 2015

MANOLO BLANCO CLIMENT

COMISSIÓ

VOCALS

SANDRA COLOMER APARICI
RAUL VALLS APARICI
JUAN BAUTISTA ESTRELA BLASCO
SALVA VIDAL SAIZ
ANA PEREZ ESPARZA
MARGA REYES NAVAL CORTS
HECTOR GARGALLO GARCIA
MONICA TEROL CUENCA
EVA MARTINEZ GARCIA
BELEN MORENO RODRIGUEZ
CARLA ROCA BATALLER
ARANTXA CALATAYUD BALLESTER
ANDREA CLIMENT MARTINEZ
MARTA BRAVO MENDEZ
AGATHA MORA PASCUAL
EMILIO MORA PASCUAL
FLAVIA MORA PASCUAL
CARLOS PERIS BLAZQUEZ
ELVIRA RUIZ SANCHIS
TONI LOPEZ PEREZ
ANDREA SANCHEZ TEROL
MYRIAM CARBO MARTINEZ
ANA ISABEL LLUCH LLUCH
BELINDA NAVAL CORTS
CRISTIAN MARZAL CHAFER
RAUL MARTINEZ UBEDA
JAVIER VIDAL SAIZ
ANABEL QUIRALTE GARCIA
SONIA GANDIA MOSCARDÓ
PATRICIA VILA BENAVENT
IVAN MARZAL CHAFER

FALLERA MAJOR INFANTIL
LEYRE BLANCO NAVAL

PRESIDENT
PABLO SANCHEZ TEROL

VOCALS

ALBA ESPLUGUES GUERRERO
MARIO MERINO MARTÍN
RAQUEL BLANCO NAVAL
MARIA MARTINEZ LLUCH
CARLA FRANCO PAJARES
GEMA ALBORCH MARTIN
JORDI BELTRA GUEROLA
FERNANDO CASTELLS NAVAL
MONICA GRAU GIRONES
FRANCISCO IVA ALIAGA
SABRINA IVA ALIAGA
ROCIO MERINO MARTIN
CARLA MORENO TEROL
DAVID NAVAL PONS
JOSEP PEREZ BURDEOS
PASCUAL PEREZ BURDEOS
GABRIEL SALA MORA
CARLA TORREGROSA VALLIN
MARIA TORRES CONCA
MARTIN TORRES CONCA
RAQUEL VALLIN VILA
PABLO FERRER PEREZ
ELENA BECEIRO GARCIA
DANIELA MARZAN JORDAN
MERITXELL RUIZ AMOROS
ANDREA ALIAGA MOSCARDÓ
IRENE DIEZ LOPEZ
NAYLA LOCAY SANCHIS
MARC ALIAGA MOSCARDÓ
BLANCA TORMO BRAVO
BIEL MARTÍNEZ LLUCH
EDURNE BALLESTER SORO

COMISSIÓ INFANTIL

Artista: **Manolo Blanco i Climent**
Critica del monument: **José Ramón Cerdá**

*"Des de 1970...
cada govern a aplicat
el seu pla d'educació,
que a tots ens han marejat
i cap ha sigut la solució.*

*Primer va ser la LGE
impulsada per Franco,
s'estudiava EGB, BUP i FP
i la va liquidar la UCD.*

*La LOECE
la va muntar la UCD
i un colp d'estat va haver.
Desconec si aquesta llei
va tindre algo que "vorer"...*

*En el 1985 el PSOE trau la LODE
i en 1990 la LOGSE (i a molts els "fot").
Es dona poder educatiu a les autonomies
i s'introduïx l'ESO... (de "rebot").*

*En 1995 apareix la LOPEG
lleí PERTIERRA,
que el professorat
va voler tirar a terra...
i per por a la privatització
de l'ensenyança pública, la desterra.*

*La LOCE en 2002 del PP
mai es va arribar a aplicar,
abans d'això Zapatero
se la va carregar.*

*La LOE en el 2006 de Zapatero
va vindre amb polèmica de companyia,
el PP i l'església es van mobilitzar
per l'Educació per a la Ciutadania.*

*I arribem en el 2013
a la LOMCE del PP o llei WERT,
que només a ell li pareix bé...
i tot tipus de crítiques ha obert.*

*Que "cacau" de sigles o "ensalada"
ens munta el govern de cada partit.
Que es posen d'acord d'una vegada
amb el sistema educatiu "elegit".*

*Els alumnes no són "burros",
és que estan "confundits".
Un "sistema educatiu" fet per "tarugos"
fa que estiguen "deprimits".*

*Les matemàtiques antigues
no aprofiten per als problemes moderns.
"Dos i dos" que eren quatre...
i ara ens falten dits en les mans.*

*Eren "fabes contades"
com diem els valencians,
però amb els xicotets sous
i les retalladles...
els euros desapareixen abans.*

*Qui soluciona un problema quotidià?
Guanyar 648,60 euros al mes i pagar:*

*330,00 de lloguer o "hipoteca"
185,00 de llum, gas i "aigueta"
110,00 de "gasolineta"
72,00 d'ADSL i fer alguna "cridaeta"
280,00 per a omplir la "nevereta"
23,00 del segur de la "caseta"
15,00 del segur de la mort
(o siga, per a la "caiseta")
etcetereta. etcetereta. etcetereta.*

*Resultat del problema:
T'entra la desídia o l'estrés,
se't van les ganes de pagar
i et vénen...
les d'enviar-ho tot a "cagar".*

*La Història és molt interessant
i en Xàtiva tenim semblans
alguns "il·lustres paisans..."
Antics com Felip V, cap a baix,
per la gràcia de Carlos Sarthou,
per embrutar-se les mans
amb la nostra sang...*

*I alguns "il·lustres" moderns
com per exemple Marcos Benabent
i el "fantasma del cotxe" "Jo no soc man"
per, segons pareix, comptar
i emportar-se diners amb les dos mans.*

*A cap dels dos li donarem la volta
i el 19 de Març els cremarem com toca.
Que si un va ser un sanguinari perillós...
l'altre camí de ser porta
un delinqüent molt famós.*

*La religió
és una assignatura optativa,
però al pas que anem
pot arribar a ser una suprimida.*

*Els catòlics practicants creients
cada vegada van baixant,
perquè alguns dels seus dirigents
de l'església els van tirant.*

*Sense anar més lluny l'any passat
els fallers a la Seu volien entrar,
per estar plovent, ho demanaren a l'Abat
i ell de la porta no els deixà passar.*

*Si a l'Abat no li fem gràcia
ell sabrà perquè serà,
però amb aquesta actitud
no es guanya cap parroquial.*

*A l'Abat cal recordar
que la Seu és socarrada,
i de veure dins als xativins
la Mare de Déu està pagada.*

*És treball d'un bon retor
guanyar-se els seus feligresos,
però amb eixa mala llavor
farà molt pocs ingressos.*

*La fallera desolada
pel dimoni va tapada,
mentre l'Abad despreocupat
dels fallers no s'ha ocupat.*

*Que manera te aquest retor
de fer nous feligresos...?
Amb "valles" en l'església, fosca, l'accés tapat
i ell mirant cap a un altre costat.
Tal vegada siga per aquesta acció
el càrrec a l'Abad li ha costat.*

*Bon viatge...
i que li vaja bé amb el nou destí,
de veritat li'l desitge.
Com a "Socarrat", com a "Setabense"
i també com a "Xativí".*

*El professorat està descol·locat
amb tanta reforma que vol regnar,
la majoria de temps ho té empleat
en ensenyar-se abans que en ensenyar.*

*Els alumnes fallers estan enfadats...
perquè a l'hora de les festes
d'ells no s'han recordat.
Tan sols tindran festa el dia Sant Josep,
i els altres dies se'ls han canviat...
un en Setmana Santa
i un la pasqua de Sant Vicent.*

*La goma que borra tantes coses
que no ens esborre els drets,
que per culpa de tantes retallades
en lloc de prims ens quedem "estrets".*

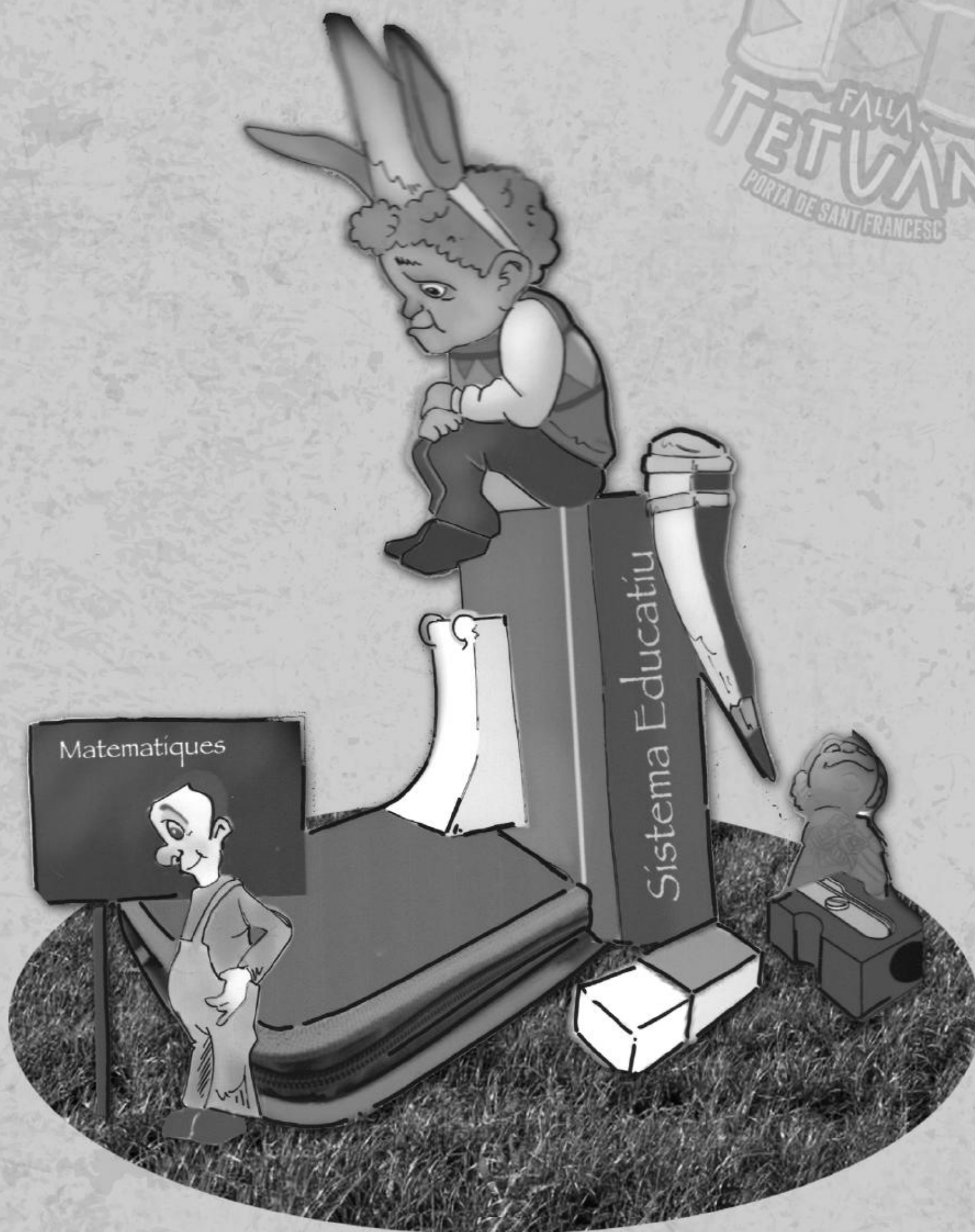
*Que la "llapisera" que serveix per a dibuixar
valga també per a crear.
Per a noves lleis redactar
i de pas, amb beques per a llibres ajudar.*

*El col·legi comporta gastos acumulats
i les famílies estan espantades.
Roba, llibres i utensilis variats
ens deixen les butxaques més que foradades.*

*Amb el "sacapuntes", els polítics...
es critiquen uns als altres.
A veure si algun dia són menys crítics
i ens ajuden més a nosaltres.*

-José Ramón Cerdá.

Falla gran 2016
"EDUCACIÓ, de la LGE a la LOMCE"

FMI 2016

Leyre és una xiqueta que ha estat vinculada al món de les falles des del minut u de la seua vida, visquen-les any rere any al màxim. De ben menuda, ja li deia als seus pares que tenia que ser Fallera major als 6 anys.

Ella és la protagonista d'aquest monument. La vegem junt la seua germana Raquel i els seus dos gats, Lera i Leki, contant i imaginant com seria eixe any tant esperat per a ella.

Li encantaria compartir aquesta aventura junt la seua amiga Carla com a fallera Major de Xàtiva, i així viure amb ella un fum d'emocions. Desitja que siga la pròxima el·legida. També vol que estiga el seu amic Pablo; este com a President Infantil. Doncs ja són molts els moments que han viscut junts representant la comissió els darrers anys.

No pot oblidar a la seua gran amiga Maria, a qui li estarà eternament agraïda per cedir-li l'any. Gràcies a ella, Leyre podrà ser Fallera Major Infantil de la seua volguda comissió.

Com vegeu, té cadascú dels detalls més que clars, fins i tot el color del seu vestit; ha de ser verd pistatxo, el seu color preferit.

Al monument, vegem també un grapat de ninots i joguets, i es que no podem oblidar, que com a totes les xiquetes, a Leyre li agrada passar llargues estones jugant junt les seues amigues i la seua germana.

Tornant a la gran aventura de Leyre, ens adonem que també té clar quin serà el ninot que presentarà a l'exposició. Doncs quan apenes tenia 8 dies de vida, la comissió Duc de Gaeta (Població de Farnals), li va regalar un ninot que ha guardat amb especial delicadesa fins al dia d'avui. No podia ser altre.

I així serà com gaudirà de cada acte i de cada moment; de la xocolatà, de l'olor a pólvora, de la cremà, i prepararà un discurs per a la presentació amb eixa energia fallera que ella sempre comenta: ser faller és un sentiment.

I així és com, la seua aventura somiada, per fi, s'ha fet realitat.

Falla infantil 2016
"FMI et contaré"

Programa d'actes

Dilluns 27-07-2015

13:00 h Comunicació Pública i als mitjans de Comunicació de les FALLERES MAJORS DE XÀTIVA 2016

Divendres 31-07-2015

21:00 h Presentació pública de les FALLERES MAJORS XÀTIVA 2016, als canons del Castell de la ciutat

Dissabte 19-09-2015

18:00 h MIG ANY FALLER INFANTIL, a l'estació d'autobusos.

Dissabte 26-09-2015

21:30 h MIG ANY FALLER, a l'estació d'autobusos.

Diumenge 18-10-2015

17:00 h CAVALCADA DEL NINOT INFANTIL, amb eixida des de l'Avda de Selgas i finalització en Albereda Jaume I.

Divendres 23-10-2015

20:30 h Lliurament de premis e inauguració diverses Exposicions de les JORNADES CULTURALS, a la Casa de la Cultura de la Ciutat.

Dissabte 24-10-2015

20:30 h CAVALCADA DEL NINOT, amb eixida des de l'Avda. de Selgas i finalització en l'albereda Jaume I.

Dissabte 07-11-2015

20:00 h ACOMIADAMENT DE LES FALLERES MAJORS DE XÀTIVA, I LES SEUES CORTS D'HONOR AL GRAN TEATRE DE XÀTIVA.

Diumenge 08-11-2015

12:00H NOMENAMENT DE LES FALLERES MAJORS DE XÀTIVA I LES SEUES CORTS D'HONOR A SANT AGUSTÍ
Clausura de les jornades culturals.

2016

Diumenge 31-01-2016

17,30 h PROCLAMACIÓ DE LES FALLERES MAJORS DE XÀTIVA I LES SEUES CORTS D'HONOR, al gran Teatre de la Ciutat.
Al finalitzar s'ofereix un vi d'honor, previ adquisició tiquet corresponent.

Diumenge 07-02-2016

11:00 h RAL·LI HUMORISTIC FALLER

Diumenge 14-02-2016

11:00 h, AL Gran Teatre, III MOSTRA DE PLAY BACK INFANTIL

Dissabte 20-02-2016

09,00 h VISITA A L'ASIL i posterior OFRENA D'OUS a SANTA CLARA.

Dissabte 27-02-2016

19,00 h CRIDÀ de les Falleres Majors de Xàtiva a la Ciutat des del balcó de L'excel·lentíssim Ajuntament de Xàtiva. En finalit-

zar es dispararà un "Castell de Focs D'artifici".

20:00 h Lectura acta premis exposició ninot i XXIV concurs maquetes a les portes de l'ajuntament de la ciutat.

20:30 h. Inauguració Exposició ninot.

22:00h. Sopar de Crida, lloc per determinar

Diumenge 28-02-2016

11:00 h RAL·LI FALLER INFANTIL, AL JARDI DE LA PAU

Diumenge 06-03-2016

12:00h Dinar Popular de Germanor, lloc per concretar.

SETMANA FALLERA

Dimarts 15-03-2016

17:00 h VISITA de la Junta Local Fallera a la plantà dels monuments de la Ciutat.

24:00 h NIT DE LA PLANTÀ OFICIAL de les Falles de Xàtiva.

Dimecres 16-03-2016

11:00 h Esmorzar al casal i tallers per als més menuts

12:00 h Per als xiquets, activitat infantil per Xàtiva.

14:00 h I MASCLETÀ, des del Jardí de la Pau.

15:00 h DINAR ofert per la Junta Local Fallera a les Falleres Majors de Xàtiva i Falleres Majors de les comissions amb els seus corresponents Presidents de la Ciutat, Corts D'honor, Autoritats. Lloc per determinar.

19:00 h Obertura de Pliques al Saló de Plens de L'ajuntament, amb les actes dels diferents jurats per procedir al LLIURAMENT DE PREMIS.

22:00 h sopar homenatge a la "dona fallera", Animació DJ. Carles.

Dijous 17-03-2016

14:00 h II MASCLETÀ, des del Jardí de la Pau.

17:30 h VISITA OFICIAL A LES FALLES, eixida des de l'Ajuntament.

22:00 h Sopar de disfresses al casal, Animació DJ. Carles.

Divendres 18-03-2016

14:00 h III MASCLETÀ, des de el Jardí de la Pau.

14:15 h Dinar al casal

18:00 h OFRENA DE FLORS A LA MARE DE DÉU DE LA SEU.

22:00 h Sopar homenatge a la Fallera Major Noelia López i Pérez, posteriorment entrega de bunyols i recompenses.

Dissabte 19-03-2014

12:00 h MISSA EN HONOR AL NOSTRE PATRÓ SANT JOSEP amb el posterior TRASLLAT AMB PROCESSÓ.

14:20 h IV MASCLETÀ, al finalitzar la Processó aproximadament des de el Jardí de la Pau..

18:00 h Berenar infantil i entrega de bunyols infantils.

22:00 h CREMÀ DE LA MILLOR FALLA INFANTIL DE XÀTIVA, amb la presència de la Fallera Major Infantil de Xàtiva i la seua Cort d'honor.

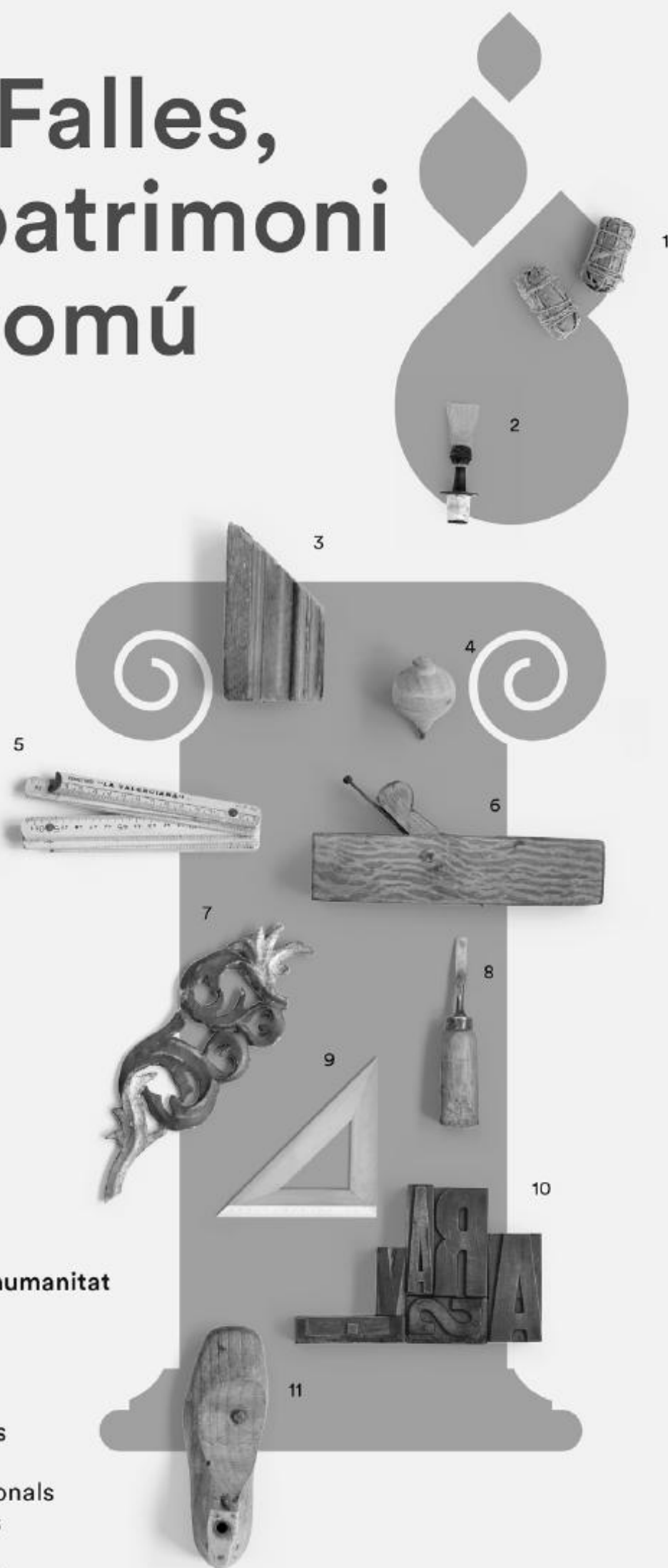
01:30 h (hora aprox, del dia 20) CREMÀ DE LA MILLOR FALLA DE XÀTIVA amb la presència de la Fallera Major de Xàtiva i la seua cort d'honor.

Divendres 25-03-2016

20:00 h Lliurament dels PREMIS CADAFALS .

Les Falles, un patrimoni en comú

Candidates a
patrimoni de la humanitat
#FallesUNESCO

- 1: Pirotènia
- 2: Música
- 3: Arts plàstiques
- 4: Diversió
- 5: Sabers tradicionals
- 6: Artistes fallers
- 7: Artesanies
- 8: Esforç col·lectiu
- 9: Creativitat
- 10: Literatura festiva
- 11: Indumentària

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA
REGIDORIA DE CULTURA I FESTIVA

La falla **Tetuan Porta de Sant Francesc** col·labora amb la difusió del cartell de les falles 2016
#fallesUNESCO

El casaler

David Gil Tormo

Sempre solem dir i ens sentim orgullosos, que la gent de la nostra falla és com la nostra segona família, i per lo tant el nostre casal la nostra segona vivenda. Ho diguem perquè ho pensem i ho vivim, estem molt units, i és igual qui puje a sopar un divendres, ja que des del més menut fins al més veterà, per damunt de tot regna la germanor i el bon ambient.

Des de fa 4 exercicis hem trobe més implicat en la comissió desempenyant el càrrec de casaler. Durant aquest temps he après moltes coses noves, ja que si sols ens quedem amb el que sabem, no evolucionem ni com a fallers, ni com a persones. Sol ser un dels càrrecs més criticats i de més responsabilitat, ja que setmanalment es deuen omplir càmeres, organitzar el magatzem i trastos, traure el fem, i comprovar que hi ha de tot d'entre altres... I per mil i una coses que faces bones, si un divendres falten papes o cervesa estàs sentenciat, ja que de seguida trauen el "matxete" i et tiren a matar. Jejejeje Encara que la gent poc a poc s'ha conscienciat ja que col·labora netejant, muntant i replegant taules, i sobretot si falta alguna cosa meu comunica, ja que ningú es perfecte i sempre es pot oblidar alguna cosa. En lo que respecta a beguda i menjar ha quedat comprovat que tota pedra fà paret, i si han sobrat olives, papes, cacaos o refrescos deguem reciclar-los, ja que si els llancem directes al fem són diners que perdem tots i al final de l'exercici es noten.

En definitiva com a casaler sempre tractaré que no vos falte de res, e intentaré que les coses funcionen com fins ara o inclús millorar-les si cap, contant amb les vostres idees i aportacions.

Per últim abans d'acomiar-me m'agradaria agrair l'esforç per part d'alguns membres de la comissió, ja que ajudant en la reforma del casal feta enguany, hem aconseguit que lluisca com mai, fent-lo més ample i còmode per a tots amb cada canvi realitzat.

Sense vosaltres no haguera estat possible amics!!!.

Esperit faller

Maria Guerola

Sonia García

Ja fa 7 anys que formem part d'aquesta comissió. Una comissió menuda però amb molt d'esperit faller. Vàrem arribar a aquesta falla per diferents camins. Però, a poc a poc, hem anat creant un vincle que ens ha unit de manera molt intensa. Durant aquests anys hem conegut gent nova, hem creat un grup d'amics en el qual hem compartit molts moments: rialles, festes, discussions, ploreres, alegries, emocions... I junts hem aconseguit tot allò que ens hem proposat.

Visquem les falles molt intensament, aprofitant tots els moments al màxim. Som falleres tant de dia com de nit. Ens agrada anar a la mascletada, vestir-nos de falleres, disfressar-nos, estar al casal... Per a nosaltres totes les setmanes serien falles, per què ser fallera és més que un sentiment, és una manera de viure la festa.

Sentir la música i l'olor a pólvora és una sensació indescriptible que només entén un faller de veritat, i en acostar-se la setmana fallera, això es la festa, eixir al carrer i impregnar-se de l'ambient que regna a cada racó de la ciutat i deixar-se portar per eixa espurna que encén la flama que tot faller porta a dins i que vincula a tots els valencians al foc que posa punt i final a les nostres estimades falles, per donar la benvinguda a la primavera.

BIC, BIC, BIC...

Francesc J. Vila

No fa massa temps, amb la lectura d'un article guardonat del fortalesyer Salvador Vendrell, vaig recordar allò que contaven els sabuts, de Castelló o no –encara que supose que també hi estarà a la Viquipèdia–, sobre el començament de tot per a l'home. Això diuen i no callen que tot va començar fa molts anys amb Prometeu, qui furtà el foc sagrat als déus, amagant-lo dins d'una canya buida, per donar-lo als hòmens. Aquest obsequi representava un fet cabdal: els hòmens es diferenciaven de la resta de les altres espècies animals, perquè havien adquirit una condició nova que anomenaren intel·ligència. I ací ens quedem, no parlem com d'enfurit es va posar Zeus i com de pesats començarem a posar-nos els humans amb les típiques preguntetes: qui som?, d'on venim?, què fem ací?... Clar, com que no tenien ni idea, van intentar contestar les preguntes i els van eixir uns mites molt divertits, uns historietes que volien donar resposta a aquelles qüestions que es feien. Uns dubtes que, després, intentarien contestar de manera més racional a través de la filosofia o la ciència però, em fa a mi el cas –així com al mateix Salvador–, que continuem sense tenir massa idea a l'hora de donar algunes respostes.

Quin present! Quin detall! Quasi res porta el diari! Però no acabaren amb açò els regals, almenys per als fallers. En els temps actuals, tal vegada, no cal furtar-los, és molt el treball que costa, però aquest exercici faller tenim un nou obsequi, en aquesta ocasió es tracta d'una declaració: la festa de les falles de Xàtiva són un Bé d'Interès Cultural Immaterial. Ja són oficialment BIC.

No crec que calga recordar al col·lectiu faller que aquest març farà ja un any d'aleshores president de la Generalitat, Alberto Fabra, va anunciar que s'iniciava l'expedient per a la declaració de BIC de les Falles centenàries de la província de València després que els alcaldes dels municipis implicats realitzaren aquesta petició, expedient que es va resoldre el passat desembre ja amb el govern de Ximo Puig.

Una allau de felicitacions i declaracions de dirigents de tot tipus per referir-se al reconeixement rebut. Fins i tot, un sotssecretari i no de la Conselleria corresponent, que estava prop del seu poble, no va poder aguantar la notícia i l'avançà abans que es produïra. Presidents de les juntes locals, alcaldes i regidors del ram de qualsevol de les cinc ciutats reconegudes (es tracta d'un reconeixement a tots els municipis que compten amb aquesta festa des de fa més anys, és a dir, a més de Xàtiva, parlem d'Alzira, Sueca, Torrent i Gandia) ompliren els mitjans de les seues declaracions i, ben ufanoses, perquè es tracta de la primera festa local declarada Bé d'Interès Cultural Immaterial; això de ser els primers agrada i molt. «És una gran alegria perquè feia anys que treballàvem en açò. És una mostra que el treball està ben fet»; «És un pas qualitatiu molt important per la festa en la ciutat»... També les nostres autoritats digueren la seua. Roger Cerdà, qui a més és president nat de la Junta Local Fallera, digué: «Aquesta declaració ve a reconèixer la importància històrica i cultural de les falles de Xàtiva. S'ha posat en valor el fet que la nostra va ser la segona ciutat on es va-

ren plantar falles després de València, en 1865». Així mateix el regidor de Festes i Falles, Pedro Aldabero, va manifestar la seua satisfacció pel reconeixement: «És una magnífica notícia que ompli de satisfacció a qualsevol xativí vinculat al món de les falles. Xàtiva és una ciutat històrica, amb un patrimoni cultural destacable, i les nostres falles també contribueixen, en part, a enriquir-lo». Als casals, atés que la notícia es va produir un divendres, no es comentaria altra cosa, supose, si no és que realitzaren, fins i tot, una reunió extraordinària per fer partícip tota la comissió. Un reconeixent aquest que s'uneix a aquella altra declaració de Festa d'Interés Turístic autonòmic que concediren ja fa uns quants anys i que, segons pareix, allò del BIC, és un pas necessari per a un pas més important, els permetrà accedir a la candidatura de la UNESCO de Patrimoni Immaterial de la Humanitat perquè aquestes ciutats estan incloses en la candidatura que va elaborar la Junta Central Fallera de València. Que no falten els reconeixements per part d'institucions de tot tipus i com de més lluny i més ampul·losa la distinció, millor.

Aquesta distinció ens la van presentar, si més no, com un altre fet cabdal: els fallers es diferencien de la resta de les altres festes, perquè han adquirit una condició nova: BIC. I, supose, per continuar amb el procés,

que ens preguntarem: què significa realment aquest reconeixement?, què en traurem de tot açò?, què passarà d'ara endavant?... Les autoritats ja han començat a contestar-les: «un impuls per a millorar els monuments», «ajudarà a atraure el públic que visita la ciutat durant les falles», «se'ls atorga un nivell de protecció que abans no tenien», «per les localitats beneficiades, a més, suposa un impuls importantíssim en les festes i, indirectament, una major promoció turística»... Sembla que siga la clau que obre tots els panys que parlava l'Estellés.

I els fallers, què en diuen? Realment es produirà la millora dels monuments?, el nombre de fallers d'aquesta comissió s'ha vist incrementat des d'aleshores?, la resta de la ciutadania tindrà un altre concepte de les falles i els fallers?, quina serà la protecció que fins ara no en tenien?, com es veurà reflectida en l'activitat diària de la comissió de Tetuan-Sant Francesc?, alliberarà els fallers aquesta tan alta distinció d'algun impost o els proporcionarà alguna ajuda econòmica?... No sé si aquestes seran les preguntes idònies però em fa a mi el cas que continuem sense tenir massa idea en algunes qüestions.

La distinció d'ara, la d'abans, la que vindrà més endavant està molt rebé, però serà tan poderosa com els fallers vulguen, ja que han de ser ells els primers que es creguen que la festa de les Falles és un Bé, un bé que hem de cuidar, demostrar ells els primers un fort Interés, un interés per tot allò que suposa una festa que es viu de cara al carrer i que té un gran valor Cultural, que és un fet cultural de la nostra societat, com qualsevol altra mostra cultural i no sols allò del caràcter Immaterial, cosa que també es podria discutir si ens posem com Fuster. Si no és així, aquesta declaració sols omplirà els cartells anunciadors de les falles de les diferents poblacions i a les portades dels llibres de les juntes locals. Tanmateix, és parlar per no callar, no en sabem encara les conseqüències. Tot començà, però, amb Prometeu que li furtà el foc als déus per diferenciar-nos dels altres animals i continuà amb la declaració de Bé d'Interés Cultural Immaterial. L'única cosa certa que fins ara tenim és que «Bic naranja escribe fino, Bic cristal escribe normal, Bic naranja, Bic cristal, dos escrituras a elegir. Bic..., Bic..., Bic, Bic, Bic».

La base de la nostra festa, el monument?

José Manuel Benet Vicedo

Des de ben menut, per a mi, la festa de les falles ha sigut el monument. Tot girava al voltant d'aquest. Any rere any esperava al balcó de la meua casa per tal de veure com eren les primeres peces de la que seria la nova falla, sempre amb la major il·lusió, per que estava segur que l'any que arribava em depararia amb un millor monument. Es clar que l'essència i el que realment em va enganxar a aquesta festa fou eixa creació artística que hi havia plantada en mig de la plaça.

No obstant, el pas del temps em va ensenyar que la paraula FALLA no era tan sols el monument, sinó que era alguna cosa més el que hi havia al voltant d'aquest món que tant estime, el món de les falles. Prompte em vaig adonar que són moltes les coses que l'envolten i molts els sentiments i experiències que t'omplien i et fan sentir faller. És eixa l'essència que hi ha que transmetre o més be recuperar?

Avui en dia amb els problemes econòmics que pateixen les falles i el poc afecte, amor, o no voler recordar quina és la base d'aquesta festa, ens porta a un declive del món faller. Els impostos als tallers fallers i traves econòmiques, de persones alienes i llunyanes a les nostres tradicions i cultura no entenen ni poden entendre el funcionament d'aquesta festa, però quin respecte ens poden tindre amb la imatge que de vegades donem? Hem canviat les prioritats, ara tot es festa, gaudir de quatre dies al màxim, i clar no pot faltar l'alcohol, el menjar i tot el relacionat amb una festa de consum, menjat o begut. D'altra banda, els artistes es veuen en la necessitat d'abaratir costos i produir un monument que siga acceptat per la renovació un altre any.

Què està passant? S'està perdent aquesta il·lusió? Està desapareguen la màgia de les falles? On estan eixos pressupostos bolcats en primer lloc al monument i després per a tota la resta? I de la pólvora ni parlem ... despertades? Els xiquets pregunten, que és això? entre el tema econòmic, la burocràcia i les noves lleis per a ús

de la pólvora també hem acabat amb ella, si s'acabat ... podrà algú de fora del nostre país carregar-se una de les nostres tradicions, doncs **SI**, afirmativament. Enguany no hi hauran despertades; però tindré esmorzars, preparatius, passacarrers, visita a les falles, ofrena i romeria ...

Amb aquest panorama, què podem fer?

En primer lloc seria factible explicar a la gent de fora de les falles, com és aquesta festa, com és el final i que gran càrrega de cultura i tradició componen aquesta festa per a fer-nos forts com a col·lectiu que lluita per la seva cultura i tradició. La falla és la comissió fallera i és el monument faller, esperem ara que els nous artistes i els de sempre (i també les comissions) tiren la mirada cap enrere i aprofiten el camí que altres van començar i així recuperem, amb un poc més si cap d'esforç, la tendència d'un millor monument, i vida fallera, d'eixa que grava records en la memòria i que alimenta hores i hores de converses i futurs llibrets de falla, nostàlgia fallera. Espere que aquesta il·lusió de recuperar el monument siga algun dia una realitat, així puix per a finalitzar voldria mostrar el meu màxim respecte i admiració cap aquelles Comissions falleres que dediquen extraordinàriament el seu esforç físic i econòmic a la realització d'un digne monument faller "falla" un any més d'història d'il·lusió, d'un col·lectiu que sempre s'adapta als nous temps.

Bones falles, Empar Blanco gràcies per donar-me l'oportunitat d'expressar lliurement el meu pensar sobre aquesta festa, tu també eres combustible per a falles, felicitats a la família en un any especial.

RECORDS INESBORRABLES

*-Dedicat a la meua néta Leyre Blanco, fallera Major Infantil 2016-
Manolo Blanco Sancho*

Quan em demanen que escriga alguna cosa per a llibre de la falla, no em puc negar, sobre tot aquest any amb el regnat de la meua néta, ja que la comissió d'aquesta falla em porta molts records. A ella pertanyeren els meus pares com a fallers, a continuació fórem la meua dona i jo, després els meus fills Empar i Manuel José. La meua filla fou també Fallera Major Infantil. El meu fill nasqué un primer dia de falles, al seu bateig fou acompanyat per tota la comissió, banda de música inclosa.

En aquesta comissió, després d'alguns anys com a faller, vaig fer com artista aficionat la primera falla. Més endavant amb el pas del temps em convertí en artista professional. Professió a la que m'he dedicat fins a la meua jubilació. Aquesta ha omplit d'orgull la meua vida, ja que he fet, el que començà per afició i acabà com passió, un ofici en el que moltes vegades tens que fer un sacrifici enorme perquè treballes a data fixa i açò t'obliga a fer moltes hores de treball, la qual cosa fa que fins i tot t'oblides de la família de tant de treball. Per sort, la meua família m'ha ajudat molt en aquests assumptes, sobre tot la meua dona, que ha passat hores i hores ajudant-me. També tinc que agrair als meus fills la seua ajuda, dedicació i comprensió.

Aquesta professió m'ha donat moltes alegries i també tinc que dir que alguna desil·lusió, però per sort ha estat el primer més que lo segon. També des de dir que gràcies a aquest treball, he conegut molta gent i he fet molts amics, que hui encara mantinc.

El que vaig començar com artista aficionat donà pas a una carrera professional que finalitzà realitzant falles de secció especial, que és el màxim per a un artista. És per això que dec de dir-li a la comissió de la falla "Plaça de Tetuan" que li dec molt. Primer per les bones estones que en ella he passat com a faller durant moltíssim anys, i segon perquè va ser la primera en donar-me l'oportunitat de confiar en mi com artista. Per això li dic a la meua néta que disfrute amb tota la seua cort d'honor, al igual que el seu "abuelo" va disfrutar com a faller amb tots els seus companys de falla, els quals no puc nombrar ja que la llista seria extensa, i crec que no tindria bastant espai per a tots.

GRACIES DE TOT COR per tot i feliç any a tota la comissió.

SANT FRANCESC / TETUAN. EL MISSATGE HISTÒRIC I IDEOLÒGIC SUBJACENT AL NOM DE LA PLAÇA.

Pepe Almendros

L'objectiu d'aquest breu estudi es fer una aproximació: Per una part a la utilització del nomenclàtor urbà per les autoritats polítiques de finals del segle XIX com a lloc de difusió de la seua ideologia que provocaren en la nostra plaça el canvi de la denominació popular de Sant Francesc com era coneguda fins aleshores pel de Tetuan que durant quasi un segle va ser l'oficial, fins l'arribada de la democràcia.

I per altra als fets militars que ocorregueren en aquesta ciutat del Marroc que les autoritats del moment volien recordar com a satisfacció de l'orgull nacional posant-li el seu nom a aquesta plaça.

1. Monopoli en el segle XIX de la nomenclatura urbana per l'administració pública.

Fins a principis del segle XIX el nomenclàtor dels carrers es trobava estretament lligat a les realitats que esdevien en els carrers (oficis exercits, sants venerats, famílies habitants). Va ser en el transcurs d'aquest segle quan les autoritats polítiques van començar a utilitzar-la com a lloc de difusió de la seua ideologia (política, civil i nacional).

Al llarg del segle XIX a Espanya, amb la lenta instauració d'un estat modern i liberal, l'autoritat política va anar guanyant progressivament el monopoli sobre la denominació dels carrers. En 1860 el Ministeri de Governació va publicar un Reial decret que regulava en tot l'Estat la nomenclatura urbana. La normativa establia el castellà com a única llengua de la toponímia oficial i atorgava al govern municipal l'autoritat sobre la mateixa.

L'administració havia trobat un recurs eficaç de consolidar en els imaginaris ciutadans els seus valors i referents. Un mitjà més en la construcció simbòlica de la nació pel que calia buscar noms que evocaren essències pàtries. D'aquesta manera a Xàtiva Sant Francesc, La Trinitat ... caigueren dels rètols urbans i foren substituïts respectivament pels de Tetuan, Cid ... Prenien com a referència moments estel·lars de la història d'Espanya, des de la reconquesta fins a les guerres colonials del segle XIX.

Apareixia un nou nomenclàtor que va permaneixer posteriorment, fins i tot durant el franquisme on mes canvis hagueren, per recordar fets històrics, on sempre guanyava Espanya. El cas és que hui quasi tothom els coneix per la doble denominació.

1.1. El grau d'eficàcia transmissora del nomenclàtor.

Ara bé, no podem oblidar que el nomenclàtor fixa en el subconscient ciutadà unes referències, i aquestes poden fer-se conscients en qualsevol moment. En llegir un llibre, veure una pel·lícula o llegir la premsa, el xativí es

fixarà en el nom de Tetuan abans que en el d'altres ciutats marroquines. Ho farà inconscientment, perquè li evocarà una de les places de la seua ciutat, perquè eixe nom que ara llegeix o escolta li resultarà familiar i, de colp, ho descobrirà com a propi.

Habitualment, en el moment en què s'instaura el nom d'un carrer, aquest és fàcilment reconegut pels ciutadans. Quan es va denominar la plaça de Sant Francesc amb el nom de Tetuan, la gran majoria dels ciutadans situaven perfectament el fet succeït en aquesta ciutat del Marroc. Molts havien sigut els seus coetanis. El nom els remetia directament al succés militar.

Avui en dia, en la gran majoria d'ocasions, el ciutadà no assumeix el missatge històric i ideològic subjacent al nom d'aquesta plaça. Avui, molts no saben que va ocórrer en aquesta ciutat. Per a ells, Tetuan és solament el nom d'una plaça o el monument faller que es planta en ella.

2. El conflicte hispà-marroquí de 1859-1860, més conegut com a “Guerra d'Àfrica”.

Espanya en el moment de declarar la guerra al Sultà del Marroc a l'octubre de 1859 era en tots els sentits una potència de segon ordre. Feia ja mes de 30 anys que havia perdut el substancial del seu imperi americà i portava diverses dècades embolicada en els seus propis conflictes interns. D'aquesta manera un dels pilars sobre els quals va gravitar el programa de govern de la Unió Liberal d'O'Donnell va ser una política exterior de “prestigi”, en el qual ha d'enquadrar-se aquest conflicte en un marc que pretenia:

- enlluernar/alçar l'orgull nacional
- desviar l'atenció dels problemes interns
- assegurar la continuïtat d'un govern que temia per la seua permanència en el poder
- els suposats beneficis econòmics,
- i la intenció de recuperar el prestigi internacional perdut dels “hereus dels vencedors de les Navas i Lepanto”.

2.1. Declaració de guerra.

Els incidents fronterers en les places espanyoles de Ceuta i Melilla havien sigut bastant freqüents en el passat i sempre s'havien resolt sense arribar a les armes. Però a l'agost de 1859 els esdeveniments que es van produir a Ceuta van servir d'excusa per a la intervenció al Marroc.

El govern O'Donnell va consultar a les potències europees abans de llançar el seu atac i aquestes van manifestar el seu suport. Anglaterra va ser l'única que va exigir garanties que no es produiria canvi territorial algun en la costa marroquina pròxima a l'estret que en la seua opinió posaria en dubte la seguretat de Gibraltar.

La declaració de guerra al Marroc va ser aprovada en el Congrés el 22 d'octubre de 1859 per aclamació unànime. Aquell ambient bèl·lic i patriòtic, que va ser benvingut i caldejat des de la premsa governamental, va provocar l'algaravia popular, que es va estendre per tots els punts de la geografia espanyola. Potser va ser aquesta la major victòria de l'empresa africana.

2.2. La guerra i el tractat de pau.

La guerra va ser relativament curta i va consistir essencialment en la penosa marxa des de Ceuta a Tetuán d'un exèrcit de 45.000 homes. Les batalles següents van decidir la campanya en tres mesos:

- El Serrallo,
- Els Castillejos on Prim va guanyar el seu títol nobiliari en avançar a galop, sol i abraçat a una bandera, contra el gruix de les tropes enemigues. Gràcies a aquesta victòria els espanyols van entrar en Tetuán el 6 de febrer de 1860
- i Wad Ras.

Anglaterra, temerosa que els èxits espanyols pogueren afectar a la seua posició, va pressionar perquè els contendents pogueren arribar a un acord. El Tractat de Tetuán (26 d'abril de 1860), malgrat la victòria espanyola, no va proporcionar adquisicions territorials (aquestes havien sigut prohibides per Anglaterra) però va justificar la missió espanyola contra l'infidel i va calmar la set de regeneració nacional. Es tracta d'un exemple clàssic de guerra d'honor no basada en l'interès econòmic.

2.3. Conclusions.

La victòria va suscitar al principi una gran apoteosis nacional; l'entrada dels soldats victoriosos va portar al paroxisme als habitants de totes aquelles ciutats a les quals tornaven les seues tropes. La guerra marroquina, hem de reconèixer, va ser l'única satisfacció de l'orgull nacional espanyol en l'època moderna.

Tanmateix els objectius de prestigi i popularitat del règim es van aconseguir en una mesura relativa i fugaç. A Espanya solament arribaven les grans gestes i els grans assoliments. Es va sotmetre a la premsa a una duríssima

censura. El resultat de la guerra d'Àfrica va saber a poc després dels excessos de la retòrica patriòtica més intensa i àmplia i menys encara en saber-se:

- Els errors tàctics (desenvolupada en el moment culminant de l'estació plujosa i malament planejada en un país sense camins),
- els enormes costos humans que van superar els 7000. Les penúries d'unes tropes mal equipades i delmades per les malalties (van morir més espanyols a conseqüència del còlera que de les bales marroquines)
- i financers de la guerra.

L'escàs benefici de la guerra contrasta amb la fama que van aconseguir un bon nombre de generals, com Prim i el propi O'Donnell, des de llavors duc de Tetuán, els èxits del qual van ser amplificats pels relats del granadí Pedro Antonio de Alarcón (Diario de un testigo de la guerra de África), els quadres de Sans i Fortuny i la música de compositors de la talla de Francisco Barbieri.

CAMÍ DE FALLES

Pere Noguera López.

Molts de vostès, pensaran al arribar a aquesta pàgina que van a llegir una parrafada d'artistes, monuments, coses de casal o anècdotes de anys anteriors.

Res més lluny de la realitat. El que vostès tenen en aquesta pàgina, simplement es la reflexió d'un faller que, amb el pas dels anys, arriba a un punt en el qual veu les coses d'un altra forma, d'un altra manera i intenta treure del seu pas efímer per la festa un altre profit que no siga el merament festiu.

La història que vaig a contar-los, té molt a veure en la falla Tetuan-Porta de Sant Francesc, ja que parla de com arribat el moment el somni d'un xiquet es converteix en realitat i amb el pas dels anys i crea uns llaços afectius a través de la festa adonant-se'n que al final es això el que mereix la pena.

Allà per l'any 1984 recorde estar passejant de falla en falla en el meu poble, Denia, gaudint del que més estime dins de la festa, les plantaes i els monuments. Arribat a la Falla Centro, una de les grans i històrica dins del meu poble; em quedava bocabadat veient un faller i una fallera dalt d'una espectacular coliflor, i unes cuidades escenes. Pintura, composició, en definitiva... art en la seua màxima expressió. Per a un xiquet de quasi 10 anys i duna falla de poc mes de 7 anys d'existència, menuda i sense moltes aspiracions de competir per guanyar primers premis, allò era com veure algo fora del comú. L'artista era nou en la plaça però evidentment, molt bo. El seu nom Manolo Blanco Sancho.

Sis primers premis i un segon en els primers set anys de feina fallera del mestre al meu poble.

Exercici, rere exercici, férem camí, creixíem en edat, i en fallers fins que agafarem el timó de la barca. La nostra generació es feia càrrec de la benvolguda falla, però una cosa queda clara, no volíem ser una comparsa. Volíem pujar al carro de les grans, encara que ens costara diners, molt de temps i disgustos, molts disgustos. I la carambola es va donar, 1996-97 nosaltres sense artista i el mestre no plantava falla a Denia.

Ell, si ens va aportar un salt de qualitat i per a mi personalment, es feia realitat un somni.

El primer exercici un tercer premi amb una falla molt bona, tradicional, valenciana i amb una pintura sublim. L'any següent una espectacular falla amb un gran gat de remat monumental, ben acabada i sobretot un altra vegada amb una pintura molt bona...el resultat... "atraco a las tres", segon premi i calfament a la vista... Eixe exercici, firmarem per a fer la falla infantil a Manolo Blanco Climent, tot un èxit. Amb un pressupost mitjà per a la època quedarem segons. En els exercicis següents, continua Manolo Jr. Fent el monument infantil, i jo era encarregat de que els artistes estigueren agust, pagats i sense cap problema.

Les visites a Xàtiva es feren més i més freqüents i la relació més i més estreta. Amb el pas dels anys, férem una relació familiar. A cada pas, a cada esdeveniment, ahí estàvem...i continuem estant.

Vist en perspectiva, i amb el pas dels anys, la festa ens aporta, diversió, tradició i mes enfrontaments que ger-

manors; aquesta ultima qüestió, es per a mi la gran mentida fallera. Per això, amb el pas dels anys, es valora molt mes el que et pots trobar, les experiències enriquidores de les relacions que vas fent i el que es millor, tot el que t'aporta per a aquest camí molt mes ample que és la vida.

Les alegries, disgustos, hores de feina, premis... si en el seu moment, son importants però efímers. El que en realitat importa son les relacions humanes, la alegria de poder cridar i saber que tens amics o quasi millor dit, germans, gracies a esta festa nostra tan gran i tan cruel de vegades.

La reflexió final, esta clara, valen mes les falles si tan sols has fet un amic, que tots els "encabronaments" fallers del mon. I parle d'amistat, si ens agafem a les parelles i famílies que s'han format...el valor de la festa es incalculable...

Així que sí, tots devem gaudir de la festa però, anem un pas mes enllà: Fem de la mateixa un vehicle de relacions i no d'enfrontaments.

No vull acabar aquesta reflexió sense agrair a la falla Tetuan-Porta de Sant Francesc, l'oportunitat i l'honor de ser el mantenedor de la seva fallera major infantil –la meua Leyre- i poder escriure aquestes línies en el seu llibre.

Gracies i fins sempre

La meua vinculació a la comissió de Tetuan Porta de Sant Francesc

Pepe Martinez Mollà

En van demanar que fera un xicotet escrit per a esta comissió, i no em vaig poder negar, ja que esta comissió té molt bons records per a mi.

Jo sóc de Xàtiva, encara que fà molts anys que visc a València per la meua professió, encara que en aquests moments ja estic jubilat.

Vos diré que jo em dedicava a este meravellós món que és el de les falles.

Sí, soc artesà Faller, i les meues primeres falles van ser fetes i plantades en la meua ciutat Xativa.

Vaig fer tres falles infantils en Alenjandro VI, i vaig començar a fer falles grans en la dècada dels anys 60. Un dia de Fira estava en uns amics: Pepe Chulla, Agustí i Sisternes, i parlant amb ells i no se com, em van liar per a fer la comissió del Raval, que el seu Lema era “Quin pato de fira”. Aquell monument va guanyar el primer premi.

L'any següent és quan vaig entrar en contacte amb la comissió de Tetuan, de la mà del meu amic i company d'aventures Manolo Blanco, i va ser quan vam construir el monument que portava per Lema “L'Aigua”. Recorde que vam tindre molts problemes per a poder-la plantar, ja que anava tot el remat a trossos i no hi havia forma de poder-la juntar. Pero al final tot va anar al seu lloc.

A este monument se li va donar el primer premi i també el premi al millor ninot.

Recorde en especial la plantà perquè el meu amic Manolo tenia les hores contades i la maleta feta; pues tenia que eixir pitant camí a Ceuta per a fer el servici militar, sen la primera vegada que no gaudiria de estes meravelloses festes .

Després d'aquest any vaig fer amb companyia de Manolo un o dos anys més esta comissió.

D'aquells temps tinc molts bons records gràcies a que van ser uns anys molt productius fent monuments a la meua ciutat.

Tenint ja experiència, es quant em vaig llançar i vaig començar a fer monuments a València.

També a l'any 73 vaig tindre l'honor de fer la falleta infantil, sent eixe any la meua fillola Empar Blanco i Climent la Fallera major infantil.

Com haveu pogut comprovar he estat per motius de faena, familiars o d'amics vinculats a esta comissió.

Espere que estes quatre lletres agraden a tots. Sense més que dir, una abraçada a tots els fallers d'aquesta comissió, i en especial a la Fallera Major Infantil Leyre Blanco Naval

#FALLESUNESCO

